

*Limburgse
Adviesraad
Oud Mijnwerkers*

Wittem, januari 2018

Brief aan de Limburgse samenleving

Beste Limburgers,

290.052 Producten werden er vóór Kerst samengebracht bij de actie van L1 onder de slogan 'Samen voor de Voedselbank'. Een 'record' dat overeenkomt met een bedrag van 541.792 euro! De opbrengst betekende dat de voedselbanken in Limburg niet alleen met Kerst maar ook nog enige tijd erna veel mensen konden plezier maken met iets extra's. Hulde aan al die mensen die op een of andere wijze hebben laten zien dat wie genoeg heeft altijd wel kan delen. In die zin is de Voedselbankactie van L1 echt hartverwarmend, maar tegelijkertijd voelt ieder van ons dat zo'n actie eigenlijk niet nodig zou moeten zijn.

Op vrijdag 17 november 2017 kwamen in Klooster Wittem ruim 100 sociaal geëngageerde mensen uit allerlei geledingen in de Limburgse samenleving bij elkaar om na te denken en te discussiëren over de toekomst van Limburg in sociaal opzicht. Limburg heeft, zeker ook economisch gezien, de wind mee. Maar het wordt ook steeds duidelijker dat we het nog niet voor elkaar hebben om iedereen daarvan mee te laten profiteren. Dat komt het indringendst tot uiting in de kloof tussen arme en rijke Limburgers. Hoe komt dat, die kloof? Wat zijn oorzaken en zijn er ideeën over hoe dat opgelost zou kunnen worden? Oorzaken en oplossingen, ze bleken er voldoende. U vindt er een heel stel in de bijlage en u wordt van harte uitgenodigd om erover in gesprek te gaan in uw omgeving.

Het rapport 'Limburg waar het bloeit, waar het kraakt' van de 7 verkenner die 9 maanden door Limburg trokken om een idee te krijgen van wat er allemaal gebeurt in dat opzicht is inspirerend, maar laat ook nog schaduwzijden zien. In de bundel 'De kracht van verbondenheid' van de Dienst Kerk en Samenleving worden 21 inspirerende projecten in de provincie gepresenteerd die stuk voor stuk aantonen dat er onvermoede krachten losgemaakt worden wanneer mensen voor elkaar durven instaan, wanneer creativiteit, bezieling en verbondenheid ons samenleven gaan dragen!

Als Wittemer Beraad zouden we die kant op willen: naast allerlei heel concrete suggesties om wat ons verdeelt te slechten, vooral ook het gesprek op gang brengen over de richting die we als en in Limburg willen gaan. Op een eigen, misschien wel eigenwijze Limburgse manier. Ons samenleven inrichten volgens het 'Maaslandmodel': open, met durf, creatief, bezielt – en vooral praktisch! We zullen als 'Wittemer Beraad' actief het gesprek met u zoeken. Gaat u met ons mee op weg?

Namens de deelnemers,

Philippe Cremers
Eric Corsius
Klooster Wittem

Hub Vossen
DKS

Ger Essers
Wiel Friedrichs
Limburgse Adviesraad Oud Mijnwerkers

**Limburgse
Adviesraad
Oud Mijnwerkers**

10 Aanbevelingen om (opr)echt werk te maken van Limburg.

Nader uitgewerkte versies van deze aanbevelingen zijn te downloaden via www.pausfranciscusgroepen.nl of www.kloosterwittem.nl

1. Slagvaardig sociaal-economisch beleid op provinciaal niveau

We werken toe naar een samengevoegd bovengemeentelijk sociaal-economisch beleid. Daartoe moet Limburg eensgezind samenwerken. Het creëren van hoogwaardige én op kansarme burgers toegespitste arbeidsplaatsen en aantrekken van nieuwe bedrijven (inclusief overheidsdiensten) is essentieel. De sociale en economische agenda dienen samenhangend besproken te worden in een op te richten sociaal-economische adviesraad Limburg. Van deze raad moeten sociale partners, kennisinstituten en onafhankelijke deskundigen deel uit maken. Er moet sprake zijn van een duidelijke missie ter bevordering van het Maaslands model, dat gezien de geografische ligging van Limburg, een euregionale dimensie moet hebben.

In de raad zou o.a. gesproken moeten worden over:

- (her)spreiding overheidsdiensten en aanpassing van nationale financiële verdeelsleutels
- versterking van het arbeidsmarktrelevante (V)MBO-onderwijs en het creëren van stageplaatsen
- uitbreiding UM, OU en HBO met nieuwe studierichtingen en het versterken van de euregionale dimensie.

2. Sociaal ontwrichtende flexibele arbeid beteugelen

De vergaande flexibilisering van arbeid leidt tot sociale ontwrichting met meer werkloosheid en verborgen armoede bij werkenden tot gevolg. Dat moet een halt worden toegeroepen. Dit vraagt om nationale maatregelen. Daarbij denken wij aan:

- hogere werkloosheidspremies voor werkgevers met werknemers met flexibele dienstverbanden
- behoud van financiële stimulering voor werkgevers die minder valide werknemers in dienst nemen
- een vergunningstelsel voor binnen- en buitenlandse uitzendkantoren
- een wettelijk verplichte onzekerheidstoeslag - vergelijkbaar met de onregelmatigheidstoeslag - voor medewerkers met flexibel arbeidscontract
- beperking van de duur van de loondoorbetaling bij ziekte voor alle bedrijven onder de voorwaarde dat er een wettelijke inkomensgarantie voor zieke werknemers komt.

3. Solidariteit zichtbaar maken en versterken

Solidariteit lijkt in onze samenleving steeds verder af te kalven. Daar zijn veel oorzaken voor te geven, maar onduidelijkheid over hoe solidariteit er heel concreet uitziet, draagt daar zeker toe bij. Solidariteit zichtbaar maken en versterken kan op verschillende manieren, o.a. door:

- a. op loonstrookjes alle sociale premies - ook werkgeverspremies - zichtbaar maken
- b. de solidariteit in het wettelijk (AOW) en huidige bovenwettelijke pensioenstelsel vastte houden en jongere generaties hier in mee te nemen. Meebewegen van de pensioenen met de individualisering mag onder de voorwaarde dat het solidariteitsbeginsel behouden blijft
- c. een regeling voor een vervroegd flexibel wettelijk werknemerspensioen bijvoorbeeld in de vorm van het Belgisch model van zgn. landingsbanen te bestuderen.

4. Gezinnen met jonge kinderen en mantelzorgers

Het combineren van arbeid en zorg voor kinderen is in Nederland - vergeleken met de Vlaamse en Duitse burens - beperkt gefaciliteerd. Dit geldt ook voor de combinatie arbeid en mantelzorg. In het nieuwe Regeerakkoord krijgen partners pas per 1 juli 2020 aanvullend kraamverlof van vijf weken in het eerste half jaar na geboorte.

Onze aanbeveling is om:

- a. de extra maand babyverlof uit te breiden tot een volwaardig stelsel van deeltijds en flexibel ouderschapsverlof, dat door de overheid wordt gefinancierd
- b. een wettelijke (verlof)regeling voor mantelzorgers te creëren, die niet leidt tot een hogere lastendruk voor de werkgevers van betrokkenen.

5. Structurele verarming werkenden voorkomen en bestaande armoede oplossen

Veel werkenden profiteren niet of te weinig van het economisch herstel. Uitkeringsgerechtigden merken er nog minder van. Dat leidt tot structurele verarming van werkende laagbetaalden en uitkeringsgerechtigden en grotere inkomensongelijkheid.

Om dat te voorkomen zijn de volgende landelijke maatregelen nodig:

- a. verhoging van het wettelijk minimumloon, indexering van lonen en wettelijke aanpassing van sociale uitkeringen en pensioenen aan de loonontwikkeling
- b. afschaffen van bureaucratische stelsel van kinder(opvang)toeslagen en vervangen door inkomensafhankelijke eigen bijdragen
- c. vervangen van bureaucratische stelsel van zorgtoeslagen door een inkomensafhankelijke zorg-premie.
- d. hogere en langer durende inkomensafhankelijke kinderbijslag, waarin opgenomen kindgebondenbudget en/of basisbeurs voor studenten herinvoeren.

6. Inwoners vanuit de gemeente ondersteunen en faciliteren

Limburgers met een laag inkomen kunnen aanspraak maken op sociale toeslagen. Wanneer er sprake is van een flexibel inkomen, dan ontstaan dikwijls onnodig schulden vanwege de uitgebreide en ingewikkelde bureaucratische systematiek en lopen vaak ook nog toeslagen mis. Uitkeringsgerechtigden en burgers met problemen moet positief en klantvriendelijk geholpen worden. Bovengemeentelijke samenwerking is gewenst.

Dat kan als:

- a. gemeenten mensen met toeslagen gratis administratieve ondersteuning bieden
- b. gemeenten mensen tegemoet komen bij schuldsanering, aanvraag subsidies en uitkeringen
- c. elke gemeente een ambtelijk ondersteunde adviesraad voor sociaal beleid instelt
- d. er spreekuren voor burgers ingesteld worden en grote gemeenten een ombudsman hebben.

7. Basisinkomen stapsgewijs invoeren en burgerinitiatieven stimuleren

Iedereen moet langer doorwerken voordat hij of zij in aanmerking komt voor de AOW, een goed voorbeeld van een basisinkomen voor iedereen. Het lukt lang niet iedereen om tot de AOW-leeftijd een betaalde baan te houden of te verwerven. Daarom stellen wij de volgende maatregelen voor:

- a. afschaffing sollicitatieplicht voor uitkeringsgerechtigden (bijstand, Wet Inkomensvoorziening oudere werklozen of IAOW), die kansloos zijn op de arbeidsmarkt
- b. invoering van een basisinkomen voor deze groep als een 1e stap op weg naar een bredere toepassing hiervan in de samenleving
- c. mensen faciliteren en uitdagen om te komen tot burgerinitiatieven en deze ook vanuit de lokale overheid zichtbaar ondersteunen
- d. Limburgse gemeenten samen te laten experimenteren voor wat betreft de stapsgewijze invoering van het basisinkomen.

8. Onderwijskansen voor kinderen, steun en stimulans voor ouders

Goed onderwijs voorkomt en verkleint achterstanden en helpt talenten zich optimaal te ontwikkelen. Voorwaarde daarbij is dat iedereen gelijke kansen heeft. Onderzoek laat zien dat met name kinderen uit kansarme gezinnen een achterstand hebben die zij slechts zelden zelfstandig kunnen overbruggen. Die gezinnen moeten we tegemoet komen. Ook door wettelijk inkomensvoorzieningen voor studerende kinderen.

Dat kan door:

- a. bestuursakkoorden te sluiten tussen gemeenten en onderwijsorganisaties waarin de vergroting van onderwijskansen voor kinderen uit kansarme groepen wordt vastgelegd.
- b. daar middelen voor vrij te maken en jaarlijks de gestelde doelen te monitoren.
- c. een campagne te ontwikkelen waarin ouders duidelijk wordt gemaakt dat ontwikkeling en onderwijs het verschil maakt voor hun kinderen.
- d. ouders uit te dagen hun kinderen te stimuleren en te steunen in hun schoolcarrière.
- e. verbetering van het studie- en beroepskeuzewerk.
- f. hogere en langer durende kinderbijslag en/of herinvoering van de basisbeurs voor studenten.

9. Arbeidsbeperkingen omzetten in arbeidsparticipatie

In het Maaslands denken doet iedereen mee, rekening houdend met ieders capaciteiten en mogelijkheden. Waar de een met gemak een stevige fulltime baan heeft, is voor de ander een arbeidsinzet van een paar uur per dag in een beschermde omgeving het maximaal haalbare. Uit menselijk en maatschappelijk oogpunt zijn beider bijdragen even waardevol. De economische waardering zal verschillend zijn, maar mag niet leiden tot maatschappelijke ongelijkheid en ongewenste administratieve rompslomp. Zo pleiten wij voor:

- a. een wettelijk minimumloon voor iedereen die deelneemt aan de arbeidsmarkt.
- b. betaling van een redelijk tarief naar rato van het aantal gewerkte uren.
- c. behoud van loonkostensubsidieregeling voor gehandicapten zodat ook zij ook het minimumloon ontvangen.

10. Ontwikkelen van Euregiostad naast en als alternatief voor Randstad

Het Limburgse grensland biedt grenzeloze mogelijkheden om in dit gebied een 'Euregiostad' te ontwikkelen als aanvulling en alternatief voor de 'Randstad' en zo de internationale kansen voor heel Nederland te vergroten. Positieve beeldvorming en bewustwording van de grensoverschrijdende mogelijkheden is essentieel. Naast economische kansen voor ondernemingen is de grensoverschrijdende sociaal-culturele cohesie evenzeer van grote waarde. Dat kan o.a.:

- a. als alle Limburgse gemeenten hun verenigingen, stichtingen en scholen stimuleren structureel grensoverschrijdend actief te laten zijn en hun daarbij daadwerkelijk ondersteunen.
- b. als provincie aan de landelijke en Europese overheid structurele middelen vraagt voor financiering van grensinformatiepunten, grensoverschrijdend openbaar vervoer en buurtaalonderwijs.
- c. de meertaligheid van Limburgers te stimuleren (naast Engels ook een verplichte buurtaal: Duits of Frans).
- d. door adoptie van grensarbeiders door Limburgse Statenleden en Kamerleden, die samen met Duitse en Belgische collega's, kennis nemen van problemen en voorstellen doen voor oplossingen.
- e. door bij de landelijke en Europese overheid te pleiten voor compensatieregelingen door woonland wanneer grensoverschrijdend werken nadelig is.